

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie: 27.11.2025 nr 8-1/9576-1

Meie: 08.12.2025 nr 1.1-5/122-1

Arvamuse avaldamine Vabariigi Valitsuse määruse „Infosüsteemide andmevahetuskiht“ (x-tee määrus) muutmise eelnõule

Austatud minister

Täname, et edastasite Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele (RmIT) arvamuse avaldamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Infosüsteemide andmevahetuskiht“ muutmise eelnõu. Järgnevalt esitame oma tähelepanekud eelnõule.

1. Vastavalt määruse eelnõu seletuskirjale on MISP2 eesmärk andmeteenuste testimine arendaja poolt. RmIT-i seisukohast eksisteerib MISP2 peal veel vähemalt üks oluline ärinte kasutusjuht. Täpsemalt on kasutajatel vajadus teha nõ *ad hoc* päringuid spetsiaalselt ühekordseks ja ettenägematuks vajaduseks, milleks püsiva teenuse arendamine on ebamõistlik. Eelnõu seletuskirjas ei kajastu eelnimetatud oluline ärinte kasutusjuht. Juhime tähelepanu, et see kasutusjuht on kooskõlas MISP2 abilehel kirjeldatud eesmärgiga.

Eesmärk eelnõu seletuskirjas lk 2:

„MISP2 algne eesmärk oli lihtsustada andmeteenuste testimist, et näiteks arendajad saaksid lihtsamini testida X-tee päringute tegemist enda arendatavate andmeteenuste kohta ning kontrollida vastuste korrektsust. Lisaks testimisele hakati lahendust kasutama ka äriprotsessides, millega seotud rakendused või infosüsteemid ei toetanud äriprotsessi jaoks vajalike andmete pärimist.“

Eesmärk MISP2 abilehel <https://abi.ria.ee/xtee/misp2>:

„MISP2 sihtgrupp on asutused, kellel on vaja hakata kasutama X-tee teenuseid, kuid mingil põhjusel pole otstarbekas arendada vastavat X-tee toe funktsionaalsust välja juba kasutusel olevas asutuse infosüsteemis,“

2. Määruse eelnõu seletuskirja lk 3 tuuakse välja, et viimase viie kuu X-tee statistika kohaselt on X-tee toodangukeskkonnas tehtud päringutest umbes 1% seotud NIIS-i pakutud MISP2 tarkvaraga. RmIT-i hinnangul ei ole välja toodud *ad hoc* päringute kasutusjuhu puhul määrav päringute osakaal üldisest X-tee liikluse suurest mahust, sest tegu ei ole automatiseeritud igapäevaste masspäringutega. Näeme vajadust mõjude hindamisel võtta arvesse ka MISP2 kasutajate hulk aastases perioodis. RmIT-i teenustega seotud päringute pealt hindame mõju paljudele riigiasutustele ja ka kohalikele omavalitsustele. Otsus tähendab mõjutatud asutustele eraldiseisvate uute lahenduste loomist ja haldamist, milleks ressursse planeeritud ei ole.
3. Määruse eelnõu seletuskirja 2. peatükis loetletud alternatiivid NIIS-i poolt pakutavale MISP2-le tähendavad RmIT-i hinnangul riigile tervikuna märkimisväärset kulude kasvu. Üldise

digiriigi arengusuunana püütakse samasisulise eesmärgiga teenuseid mitte dubleerida leides neile ühe omaniku, kes loob ja haldab üht kesket lahendust mitme eraldiseisva lahenduse asemel. MISP2 keskse pakkuja kaotamise otsusega liigutakse vastupidises suunas. Seetõttu edasised arendus- ja halduskulud riigi jaoks tervikuna mitmekordistuvad.

4. Määruse eelnõu seletuskirja lk 1 on märgitud, et halduskoormus x-tee liikmetele jääb samaks. RmIT-i hinnangul on see väide eksitav, sest mistahes alternatiivile liikudes X-tee liikme halduskoormus kasvab. Igal MISP2 kasutaval liikmel tekib täiendav arendus- ja halduskulu, mis varasemalt kaeti keskselt ühe teenusepakkuja poolt ja riigi vaates ühekordselt.

Kokkuvõttes on RmIT-i ettepanek MISP2 kasutust kasutusjuhtude, kasutajate ja võimalike edasiste riigi kogukulude vaates täpsemalt analüüsida ning lähtuvalt analüüsi tulemustest otsustada, mis on riigile tervikuna otstarbekam ja kooskõlas digiriigi üldiste arengusuundadega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Meelis Riimaa
direktor

Marek Mägi
5635 2652 marek.magi@rmit.ee

|